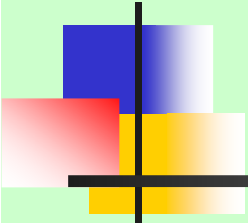
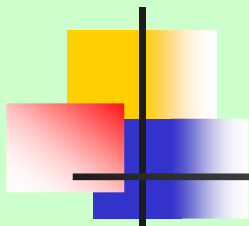

**Меҳнат жараёнида ишловчиларнинг
алоҳида категорияларига (аёлларга)
бериладиган енгилликлар**

РЕЖА:

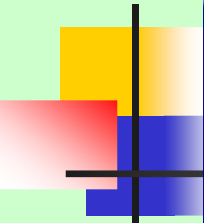
-
1. Аёлларни меҳнатини муҳофаза қилишнинг умумий масалалари.
 2. Аёллар меҳнатида қўлланилиши таъқиқланган ишлар.
 3. Аёллар меҳнатини рағбатлантириш масалалари.

Ўзбекистон
Республикаси
Конституциясининг **46-моддасида**
аёллар ва эркекларни
тенг ҳуқуқлиги тўғрисида
гапирилади. Уларга таълим
олишда, касбий тайёрланишда,
ишда, меҳнат учун
рағбатланишда ва хизмат
юзасидан кўтарилишда
тенг ҳуқуқий
имкониятлар яратилади.

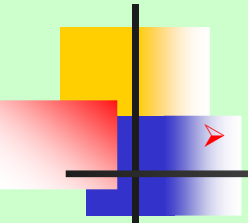
- Шундай бўлса ҳам, аёллар айрим ҳолларда маълум шароитларда соғлиққа зиёнсиз бўлган, эркак билан бир хил ишни бажара олмайди. Аёл организми ўзига хос физиологик хусусиятига эга бўлганлиги сабабли оғир жисмоний меҳнатга, айрим зарарли омилларнинг таъсирига таъсирчан ҳисобланади. Бу зарарли омиллар таъсири улар организмининг ҳомиладор пайтида жуда салбий оқибатларга олиб келиши мумкин.

Аёллар меҳнатини муҳофаза қилишда жуда кўп муаммолар бўлиб, унинг биологик ва социал аҳамияти муҳимдир. Шунинг учун аёллар меҳнати **“Меҳнат кодекси”нинг 224-238- моддаларида** ҳимояланади.

➤ **228-модда.** Тунги ишларда, иш вақтидан ташқари ишларда, дам олиш кунларидаги ишларда аёллар меҳнатини қўлланишни ва уларни хизмат сафарига юборишни чеклаш

➤ **228-1-модда.** Уч ёшга тўлмаган болалари бор, бюджет ҳисобидан молиявий жиҳатдан таъминланадиган ташкилотлар ва муассасаларда ишлаётган аёлларнинг иш вақтининг қисқартирилган муддатига бўлган ҳуқуқи

➤ **229-модда.** Аёлларга ва оилавий вазифаларни бажариш билан машғул шахсларга тўлиқсиз иш вақти белгилаш

➤ **230-модда.** Қўшимча дам олиш куни

➤ **231-модда.** Аёлларга йиллик таътиллари бериш навбатини белгилашдаги имтиёзлар

➤ **232-модда.** Ўн икки ёшга тўлмаган боласи ёки ўн олти ёшга тўлмаган ногирон боласи бор аёллар учун қўшимча таътиллари

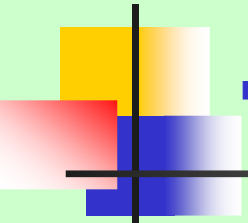
➤ **233-модда.** Ҳомиладорлик ва тугиш таътиллари

➤ **234-модда.** Бола икки ва уч ёшга тўлгунга қадар парваришlash учун бериладиган таътиллари

- **225-модда. Аёллар меҳнатида қўлланиш тақиқланадиган ишлар**

- Меҳнат шароити ноқулай ишларда, шунингдек ер ости ишларида аёллар меҳнати қўлланиш тақиқланади, ер остидаги баъзи ишлар (жисмоний бўлмаган ишлар ёки санитария ва маиший хизмат кўрсатиш ишлари) бундан мустаснодир. Аёлларнинг улар учун мумкин бўлган нормадан ортиқ юкни кўтаришлари ва ташишлари ман этилади. Аёллар меҳнати қўлланиш тақиқланадиган меҳнат шароити ноқулай ишларнинг рўйхати ҳамда улар кўтаришлари ва ташишлари мумкин бўлган юк нормаларининг чегарасини Ўзбекистон Республикаси Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги ва Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши ва иш берувчиларнинг вакиллари маслаҳатини олган ҳолда тасдиқлайди.

-
- **226-модда. Ҳомиладор аёлларни енгилроқ ёки ноқулай ишлаб чиқариш омилларининг таъсиридан холи бўлган ишга ўтказиш**

- Тиббий хулосага мувофиқ ҳомиладор аёлларнинг ишлаб чиқариш нормалари, хизмат кўрсатиш нормалари камайтиради ёки улар аввалги ишларидаги ўртача ойлик иш ҳақи сақланган ҳолда енгилроқ ёхуд ноқулай ишлаб чиқариш омилларининг таъсиридан холи бўлган ишга ўтказилади. Ҳомиладор аёлга енгилроқ ёки ноқулай ишлаб чиқариш омиллари таъсиридан холи бўлган иш бериш масаласи ҳал этилгунга қадар, у ана шу сабабдан ишга чиқмаган барча иш кунлари учун ўртача ойлик иш ҳақи сақланган ҳолда ишдан озод этилиши лозим.

- **227-модда. Икки ёшга тўлмаган боласи бор аёлларни енгилроқ ёки ноқулай ишлаб чиқариш омилларининг таъсиридан холи бўлган ишга ўтказиш**

- Икки ёшга тўлмаган боласи бор аёллар аввалги ишини бажариши мумкин бўлмаган тақдирда, боласи икки ёшга тўлгунга қадар аввалги ишидаги ўртача ойлик иш ҳақи сақланган ҳолда енгилроқ ёки ноқулай ишлаб чиқариш омилларининг таъсиридан холи бўлган ишга ўтказилади.

Фойдаланган адабиётлар:

- “google.uz” сайти
- “lex.uz” сайти
- Ҳ.Э.Ғойипов “Меҳнат муҳофазаси” Тошкент 2000 й.
- А.Қудратов, Т.Ғаниев, Ў.Ёрматов ва ҳ.к “Ҳаётий фаолият хавфсизлиги” Тошкент 2005 й.